

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

9 Μαΐου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3079

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 71693 ΕΞ 2023

Διαδικασίες επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού στο πλαίσιο Δράσεων και Έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

2. Το π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 181).

3. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

4. Το π.δ. 62/2020 «Διορισμός Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 155).

5. Το π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123).

6. Το π.δ. 6/2022 «Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών, σύσταση Ειδικής Γραμματείας, μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων» (Α' 17).

7. Την υπό στοιχεία Υ70/30.10.2020 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Θεόδωρο Σκυλακάκη» (Β' 4805).

8. Τα άρθρα 270 έως και 281 του ν. 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» (Α' 207) και ιδίως του άρθρου 272 για την σύσταση στο Υπουργείο Οικονομικών της αυτοτελούς Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.

9. Τον ν. 4772/2021 «Διενέργεια Γενικών Απογραφών έτους 2021 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, επείγουσες ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, επείγουσες

δημοσιονομικές και φορολογικές ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (Α' 17).

10. Τον ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 130) και ιδίως το άρθρο 193 αυτού.

11. Τον ν. 4822/2021 «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Α' 135) και ιδίως το άρθρο τρίτο αυτού.

12. Τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143) και ειδικότερα τα άρθρα 96 και 121-123.

13. Τον ν. 4978/2022 «Κύρωση Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων» (Α' 190), όπως ισχύει, καθώς και τις διατάξεις του π.δ. 16/1989 «Κανονισμός λειτουργίας Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ.) και των Τοπικών Γραφείων και καθήκοντα υπαλλήλων αυτών» (Α' 6).

14. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (L 57/1).

15. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (L 57/17), εφεξής ο Κανονισμός.

16. Τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της αριθ. 541/2014/ΕΕ απόφασης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (L 193/1).

17. Την υπ' αρ. 2021/0159/17.06.2021 πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ελλάδας.

18. Την από 13 Ιουλίου 2021 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1).

19. Την υπό στοιχεία C (2019) 3452/14.5.2019 απόφαση της Επιτροπής «Για τη θέσπιση κατευθυντηρίων γραμμών για τον καθορισμό των Δημοσιονομικών Διορθώσεων που πρέπει να γίνονται στις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από την Ένωση για μη συμμόρφωση με τους ισχύοντες κανόνες για τις Δημόσιες Συμβάσεις».

20. Την υπό στοιχεία 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ως ισχύει.

21. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις αυτής της απόφασης, δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Αντικείμενο - Πεδίο Εφαρμογής

1. Αντικείμενο της παρούσας είναι η θέσπιση των κανόνων που διέπουν το σύστημα των επιβαλλόμενων δημοσιονομικών διορθώσεων, μέσω ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού ή του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο Δράσεων και Έργων που χρηματοδοτούνται από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ).

2. Οι εν λόγω κανόνες εφαρμόζονται από: (α) την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.), στο πλαίσιο της άσκησης των ελεγκτικών της αρμοδιοτήτων κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 7 της υπουργικής απόφασης ΣΔΕ (β) την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (Υπηρεσία Συντονισμού), αα) στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της για τη διενέργεια διοικητικών ή επιτόπιων επαληθεύσεων κατά την παρ. 4 του άρθρου 7 και την παρ. 5 του άρθρου 8 της υπουργικής απόφασης ΣΔΕ, ββ) σε συνέχεια του εντοπισμού παρατυπίας με δημοσιονομική επίπτωση στην έκθεση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή κατά τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 7 της υπουργικής απόφασης ΣΔΕ, γγ) σε συνέχεια οριστικού πορίσματος ελέγχου που έχει διενεργηθεί από άλλη ενωσιακή ελεγκτική αρχή/όργανο, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 7 της υπουργικής απόφασης ΣΔΕ.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας νοούνται ως:

1. «Ανάκτηση»: Η επιστροφή στον κρατικό προϋπολογισμό των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία. Ειδικά στις περιπτώσεις πράξεων ενισχύσεων ως λαβών θεωρείται ο αποδέκτης της ενίσχυσης.

2. «Απόφαση Ένταξης»: Η απόφαση του Υπουργού Οικονομικών αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης, με την οποία εγκρίνεται η

ένταξη μίας Δράσης ή ενός Έργου στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και η χρηματοδότησή του.

3. «Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό»: κάθε δαπάνη η οποία δεν αντιστοιχεί σε ίσης αξίας παραδοθέν έργο, προϊόν ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

4. «Δημόσια δαπάνη»: κάθε δημόσια συνεισφορά για τη χρηματοδότηση δράσεων, η οποία προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, παρ. 1, περ. 4, του ν. 4412/2016 ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημοσίων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου, στην οποία δύναται να περιλαμβάνονται οποιοδήποτε χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι.

5. «Δημοσιονομική διόρθωση»: η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε μία δράση/έργο, στο πλαίσιο της χρηματοδότησής του από το ΤΑΑ, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται και εφαρμόζεται μέσω Ανάκτησης ή Μείωσης του Ορίου Πληρωμών, κατά περίπτωση.

6. «Διπλή χρηματοδότηση»: η παράλληλη χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από τον μηχανισμό του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

7. «Δράση»: σύνολο καθορισμένων στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ) μεταρρυθμίσεων ή και επενδύσεων, που έχουν προσδιορισθεί ως οικονομικά και τεχνικά αυτοτελείς, είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΤΑΑ, συμβάλλουν στους πυλώνες αυτού και έχουν καθορισμένο χρονικό πλαίσιο, ορόσημα και στόχους.

8. «Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου» (Ε.Δ.ΕΛ.): Συλλογικό όργανο που υπάγεται στην Ειδική Γραμματεία Δημοσιονομικών Ελέγχων της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, το οποίο συστάθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4314/2014 (Α' 265) και είναι αρμόδιο για τον έλεγχο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 189 του ν. 4820/2021 (Α' 130).

9. «Έργο»: έργο που έχει περιγραφεί και περιληφθεί σε επιμέρους Δράση του ΕΣΑΑ, έχει καθορισμένο χρονικό πλαίσιο, Ορόσημα και Στόχους και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ΤΑΑ.

10. «Κρατική ενίσχυση»: ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Περιλαμβάνει, επίσης, τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατά την έννοια των Κανονισμών (ΕΕ) 1407/2013 (L 352/1), 1408/2013 (L 352/9) και 717/2014 (L 190/45).

11. «Μείωση Ορίου Πληρωμών του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ»: Η μείωση του ορίου πληρωμών του επόμενου ή του μεθεπόμενου οικονομικού έτους του εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Φορέα Χρηματοδότησης του έργου ή της δράσης, η

οποία εφαρμόζεται σε συλλογική απόφαση άλλη αυτής του ΤΑΑ.

12. «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ταμείου Ανάκαμψης» (ΟΠΣ ΤΑ): το πληροφοριακό σύστημα που αναπτύσσεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και έχει προσαρμοστεί για τις ανάγκες του ΤΑΑ και στο οποίο καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν το ΤΑΑ.

13. «Παρατυπία»: κάθε παράβαση διάταξης του ενωσικού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη φορέα που εμπλέκεται στη θέσπιση ή/και εφαρμογή του ΤΑΑ, και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ελληνικού κράτους με καταλογισμό σε αυτόν αδικαιολόγητης δαπάνης.

14. «Σύγκρουση συμφερόντων»: η σύγκρουση συμφερόντων, όπως ορίζεται στο άρθρο 61 του Δημοσιονομικού Κανονισμού.

15. «Συμφωνία Χορήγησης Δανείου»: η Δανειακή Σύμβαση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, όπως κυρώθηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 4822/2021 (Α' 135).

16. «Συστημική παρατυπία»: Παρατυπία που έχει ενδεχομένως επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα, με μεγάλη πιθανότητα εμφάνισης σε παρεμφερή είδη έργων, η οποία προκύπτει από σοβαρή ανεπάρκεια στην αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του φορέα, συμπεριλαμβανομένης της παράλειψης καθορισμού κατάλληλων διαδικασιών.

17. «Τελικός αποδέκτης»: νομικό ή φυσικό πρόσωπο που κάνει χρήση των κονδυλίων του ΤΑΑ, κατά τις ειδικότερες κατηγορίες της περ. δ της παρ. 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού. Ως Τελικός αποδέκτης στο πλαίσιο δράσεων ενισχύσεων νοείται ο φορέας που λαμβάνει την ενίσχυση.

18. «Υπηρεσία Συντονισμού»: η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ) του Υπουργείου Οικονομικών του άρθρου 271 του ν. 4738/2020 (Α' 207) που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της υλοποίησης των Δράσεων και Έργων τα οποία χρηματοδοτούνται με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και συνιστά το αποκλειστικό εθνικό σημείο επικοινωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τους σκοπούς του ΤΑΑ.

19. «Υπουργείο Ευθύνης»: το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο για την παρακολούθηση της υλοποίησης και συντονισμό των Δράσεων και Έργων που έχουν περιληφθεί στο ΕΣΑΑ, όπως δύναται να εξειδικευτεί με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού για την Υπηρεσία Συντονισμού.

20. «Υπουργική απόφαση ΣΔΕ»: η υπό στοιχεία 119126/ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, ως ισχύει, η οποία ρυθμίζει το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης ως το σύνολο διοικητικών αρχών που βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση, διαρθρωμένων με συγκεκριμένη οργανωτική δομή, οι οποίες αναπτύσσουν επί μέρους δραστηριότητες με αντικειμενικό σκοπό τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων.

21. «Φορέας Υλοποίησης»: δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που έχει οριστεί από το αρμόδιο Υπουργείο Ευθύνης και έχει την αρμοδιότητα να υλοποιήσει την οικεία Δράση ή/και Έργο. Το Υπουργείο Ευθύνης δύναται να είναι και Φορέας υλοποίησης. Ο Φορέας υλοποίησης μπορεί να διαφέρει για κάθε ένα από τα Έργα της εκάστοτε Δράσης, ενώ δύναται να αναθέτει μέρος ή σύνολο της άσκησης των αρμοδιοτήτων σε τρίτο.

22. «Φορέας Χρηματοδότησης»: το Υπουργείο Ευθύνης στην αρμοδιότητα του οποίου εμπίπτει η υλοποίηση μίας Δράσης ή/και ενός Έργου και το οποίο αναλαμβάνει την υποχρέωση να χρηματοδοτήσει τον Φορέα υλοποίησης για την εκτέλεση αυτού.

23. «Χρηματοδοτική Συμφωνία»: η Σύμβαση Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4822/2021 (Α' 135).

Άρθρο 3

Αρμόδια όργανα έκδοσης αποφάσεων επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων

1. Για την επιβολή Δημοσιονομικής διόρθωσης, σε συνέχεια της διαπίστωσης παρατυπίας με δημοσιονομικές επιπτώσεις κατά τον έλεγχο της ΕΔΕΛ, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 7 της υπουργικής απόφασης ΣΔΕ, εκδίδεται σχετική απόφαση της ΕΔΕΛ, εφαρμοζόμενης της παρ. 8 του άρθρου 15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999).

2. Για την επιβολή Δημοσιονομικής διόρθωσης, σε συνέχεια της διαπίστωσης παρατυπίας με δημοσιονομικές επιπτώσεις κατά τη διενέργεια ελέγχων, διοικητικών ή/και επιτόπιων επαληθεύσεων κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στις παρ. 2, 4 και 5 του άρθρου 7 και στην παρ. 5 του άρθρου 8 της υπουργικής απόφασης ΣΔΕ, εκδίδεται σχετική απόφαση του αρμόδιου για την Υπηρεσία Συντονισμού Υπουργού.

Άρθρο 4

Καθορισμός του ύψους της δημοσιονομικής διόρθωσης

1. Η δημοσιονομική διόρθωση στοχεύει στην ακύρωση μέρους ή του συνόλου της χρηματοδότησης που επηρεάζεται από παρατυπίες με δημοσιονομική επίπτωση. Η δημοσιονομική επίπτωση μιας παρατυπίας ποσοτικοποιείται με ακρίβεια, όταν είναι δυνατό να προσδιοριστεί το ακριβές ποσό της παράτυπης δαπάνης. Σε αντίθετη περίπτωση εφαρμόζονται κατ'αποκοπή δημοσιονομικές διορθώσεις, το ύψος των οποίων καθορίζεται ανάλογα με τη φύση και τη βαρύτητα της εντοπιζόμενης παρατυπίας.

2. Αναλογική Δημοσιονομική Διόρθωση

Στην περίπτωση όπου κατά τον έλεγχο εντοπίζονται μεμονωμένες παρατυπίες που μπορούν να ποσοτικοποιηθούν με ακρίβεια, επιβάλλεται ισόποση δημοσιονομική διόρθωση, σύμφωνα με το άρθρο 5 της παρούσας.

3. Κατ'Αποκοπή Δημοσιονομική Διόρθωση

Στις περιπτώσεις μεμονωμένων ή συστημικών παρατυπιών οι δημοσιονομικές επιπτώσεις των οποίων δεν είναι ποσοτικοποιήσιμες, είτε λόγω της φύσης τους, είτε επειδή εξαρτώνται από πολύ μεγάλο πλήθος μεταβλη-

τών, ή είναι διάσπαρτες, και η ζημία του προϋπολογισμού είναι υπαρκτή, αλλά θα ήταν δυσανάλογη η εξ ολοκλήρου ακύρωση της παράτυπης δαπάνης ή στις περιπτώσεις που δεν είναι συμφέρον από άποψη σχέσης κόστους ελέγχων - αποτελέσματος να προσδιοριστεί με ακρίβεια η παράτυπη δαπάνη για κάθε μεμονωμένη δράση/έργο, επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση, εφαρμόζοντας κατ' αποκοπή συντελεστές στο σύνολο του επηρεαζόμενου από την παρατυπία πληθυσμού δαπανών.

4. Ο συντελεστής της διόρθωσης καθορίζεται με βάση τη βαρύτητα της παράβασης, λαμβάνοντας υπόψη την υπό στοιχεία C(2019) 3452/14.5.2019 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που θεσπίζει κατευθυντήριες γραμμές για τον καθορισμό των δημοσιονομικών διορθώσεων που πρέπει να εφαρμόζονται στις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από την Ένωση λόγω μη συμμόρφωσης προς τους εφαρμοστέους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, τις προβλέψεις του άρθρου 19 της Χρηματοδοτικής Συμφωνίας, καθώς και τις προβλέψεις του άρθρου 22 της Συμφωνίας Χορήγησης Δανείου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, όπως κυρώθηκαν με τον ν. 4822/2021 (Α' 135).

Άρθρο 5

Επιβολή Δημοσιονομικής Διόρθωσης

1. Όταν σε συνέχεια των ελέγχων που προβλέπονται στις παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 7 και της παρ. 5 του άρθρου 8 της υπουργικής απόφασης ΣΔΕ εντοπίζονται παρατυπίες με δημοσιονομική επίπτωση, επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις από τα αρμόδια, κατά περίπτωση, όργανα του άρθρου 3 της παρούσας. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις επιβάλλονται με την έκδοση σχετικής απόφασης και, είτε συνιστούν ανάκτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών σε βάρος των πόρων των ελεγχόμενων φορέων με επιστροφή των μη επιλέξιμων ποσών στα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού, είτε μειώνουν το όριο πληρωμών του επόμενου ή μεθεπόμενου οικονομικού έτους του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ του Υπουργείου Ευθύνης ή του Φορέα Χρηματοδότησης, εφόσον αυτοί διαφέρουν, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που διέπουν το ΠΔΕ.

2. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται μεμονωμένη παρατυπία, εκδίδεται Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης. Το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης προσδιορίζεται κατά τα προβλεπόμενα στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 4 της παρούσας και βαρύνει:

Α) Τους πόρους του Φορέα Υλοποίησης ή και του Υπουργείου Ευθύνης και ειδικότερα:

i. Στις περιπτώσεις που υπόχρεος είναι φορέας της Κεντρικής Διοίκησης, εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης με μείωση του ορίου πληρωμών του επόμενου ή του μεθεπόμενου οικονομικού έτους του Εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Φορέα Χρηματοδότησης του έργου ή της δράσης.

ii. Στις περιπτώσεις που υπόχρεος είναι φυσικό πρόσωπο ή Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου μη εποπτευόμενο από το Δημόσιο ή από Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης

με ανάκτηση του συνόλου του ποσού που αφορά η δημοσιονομική διόρθωση. Στις περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων η επιστροφή γίνεται, σύμφωνα με τους όρους της απόφασης έγκρισης της ενίσχυσης.

iii. Στις περιπτώσεις που υπόχρεος είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου ή Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου εποπτευόμενο από το Δημόσιο ή από Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (συμπεριλαμβανομένων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού): i) εφόσον το νομικό πρόσωπο έχει μικτά έσοδα από επιχορηγήσεις και από άλλες δραστηριότητες, εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης με ανάκτηση του συνόλου του μη επιλέξιμου ποσού. Στις περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων η επιστροφή γίνεται, σύμφωνα με τους όρους της απόφασης έγκρισης της ενίσχυσης, ii) εφόσον το νομικό πρόσωπο έχει αμιγώς έσοδα από επιχορηγήσεις εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης με μείωση του ορίου πληρωμών του επόμενου ή μεθεπόμενου οικονομικού έτους του Εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Φορέα Χρηματοδότησης του έργου ή της δράσης.

Στην απόφαση αναφέρεται ρητά η κατηγορία του νομικού προσώπου στο οποίο αφορά η δημοσιονομική διόρθωση.

Β) Τους πόρους του τελικού αποδέκτη των κονδυλίων.

Ειδικότερα, όταν οι αρμόδιες αρχές για τη διενέργεια των ελέγχων διαπιστώσουν παρατυπία κατά την υλοποίηση δράσεων ή έργων όπου ο τελικός αποδέκτης των κονδυλίων διαφέρει από τον Φορέα Υλοποίησης και η παρατυπία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη του τελικού αποδέκτη, επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση με ανάκτηση σε βάρος του τελικού αποδέκτη των κονδυλίων, ανεξάρτητα από το είδος της διόρθωσης του άρθρου 4 ανωτέρω.

3. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται συστηματική παρατυπία εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης, το ύψος της οποίας προσδιορίζεται με την εφαρμογή κατ' αποκοπή συντελεστών στο σύνολο του επηρεαζόμενου από την παρατυπία πληθυσμού δαπανών, με μείωση του ορίου πληρωμών του αρμόδιου Φορέα Χρηματοδότησης, χωρίς ανάκτηση των σχετικών ποσών από τους τελικούς αποδέκτες των κονδυλίων, όταν αυτοί διαφέρουν από τον Φορέα Υλοποίησης.

4. Στις περιπτώσεις έργων κρατικών ενισχύσεων, οι δημοσιονομικές διορθώσεις και οι ανακτήσεις εφαρμόζονται στη συμμετοχή του ΤΑΑ που αντιστοιχεί στις δαπάνες που έχουν διενεργηθεί και η οποία έχει καταβληθεί στους αποδέκτες της ενίσχυσης από το φορέα που χορηγεί την ενίσχυση.

5. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται σοβαρή παρατυπία κατά την έννοια του Κανονισμού, δηλαδή απάτη, διαφθορά, σύγκρουση συμφερόντων επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση το ύψος της οποίας αντιστοιχεί στο επηρεαζόμενο από τις παραπάνω παρατυπίες ποσό, κατ' ανάλογη εφαρμογή των προβλέψεων της παρ. 2(α) του άρθρου 19 της Χρηματοδοτικής Συμφωνίας και της παρ. 2(α) του άρθρου 22 της Συμφωνίας Χορήγησης Δανείου.

6. Στην περίπτωση που η παρατυπία αφορά σε διπλή χρηματοδότηση των ίδιων δαπανών από το Ταμείο Ανάκαμψης και από άλλα Προγράμματα της Ένωσης, επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση, εφόσον η ένταξη του έργου/δράσης στο ΤΑΑ συνέβη σε χρόνο μεταγενέστερο της ένταξης στο άλλο Πρόγραμμα της Ένωσης. Το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης αντιστοιχεί στο επηρεαζόμενο ποσό, κατ' ανάλογη εφαρμογή των προβλέψεων της παρ. 2(α) του άρθρου 19 της Χρηματοδοτικής Συμφωνίας και της παρ. 2(α) του άρθρου 22 της Συμφωνίας Χορήγησης Δανείου.

7. Η ΕΥΣΤΑ μεριμνά για την καταχώριση των στοιχείων της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης που εκδίδεται από τα όργανα του άρθρου 3 της παρούσας, στο ΟΠΣ ΤΑ, μετά την κοινοποίηση αυτής στον αποδέκτη.

Άρθρο 6

Απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και περιεχόμενό της

1. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις επιβάλλονται με την έκδοση σχετικής απόφασης στην οποία αναφέρονται, κατ' ελάχιστον:

(α) Η ταυτότητα του Έργου ή της Δράσης (Κωδικός στο ΟΠΣ ΤΑ, Συλλογική απόφαση Ταμείου Ανάκαμψης του Φορέα Χρηματοδότησης, Ενάριθμος Έργου κ.λπ.) στον οποίο επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση.

(β) Ο φορέας ή οι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) στους οποίους επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις. Σε περίπτωση ανάκτησης, ο υπόχρεος φορέας ή οι υπόχρεοι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) από τους οποίους αναζητούνται τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά. Σε περίπτωση μείωσης του ορίου πληρωμών, ο Φορέας Χρηματοδότησης. Ειδικά στις περιπτώσεις δράσεων ενισχύσεων οι ανακτήσεις επιβάλλονται σε βάρος του τελικού αποδέκτη των κονδυλίων.

(γ) Το ύψος των δαπανών που αυτή αφορά και σε περίπτωση ανάκτησης/μείωσης του ορίου πληρωμών, το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό. Για δράσεις ενισχύσεων το ύψος των προς ανάκτηση ποσών καθορίζεται στο ύψος της συνεισφοράς του ΤΑΑ που αντιστοιχεί στις πραγματοποιηθείσες δαπάνες που επηρεάζονται από την παρατυπία και η οποία συνεισφορά έχει καταβληθεί στους αποδέκτες της ενίσχυσης. Το προς ανάκτηση ποσό επιβαρύνεται με τόκους που υπολογίζονται από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής. Στην περίπτωση κατ' αποκοπή διόρθωσης προσδιορίζονται ακριβώς ο συντελεστής αυτής και οι επηρεαζόμενες δαπάνες που αποτελούν τη βάση υπολογισμού.

(δ) Τα στοιχεία ταυτότητας του ελέγχου κατά τον οποίο διαπιστώθηκε η παρατυπία, η αιτιολογία της δημοσιονομικής διόρθωσης, με ειδική αναφορά στις διατάξεις που παραβιάστηκαν.

(ε) Οι επιπτώσεις της δημοσιονομικής διόρθωσης κατά τα αναφερόμενα στα άρθρα 5 και 7 της παρούσας, με ειδική αναφορά σε τυχόν διακοπή της χρηματοδότησης του έργου από το ΤΑ.

(στ) Η προθεσμία οικειοθελούς καταβολής του προς ανάκτηση ποσού.

(ζ) Το ένδικο βοήθημα με το οποίο δύναται να προσβληθεί η απόφαση καθώς και η προθεσμία άσκησης του, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

2. Η απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης δύναται να περιλαμβάνει εισήγηση προς τον αρμόδιο διατάκτη, για την αναζήτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών σε βάρος των λαβόντων, σύμφωνα με τα άρθρα 121-123 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ως ισχύουν.

Άρθρο 7

Δημοσιονομικές επιπτώσεις της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης

1. Η απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης του χρέους και είναι αμέσως εκτελεστή. Κοινοποιείται δε εκτός από τα φυσικά και νομικά πρόσωπα στα οποία επιβάλλονται διορθώσεις, στην Υπηρεσία Συντονισμού, τη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του αρμόδιου Υπουργείου και στον Διατάκτη της Δαπάνης, για τις δικές τους τυχόν ενέργειες. Στις περιπτώσεις που η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης, περιλαμβάνει ποσό το οποίο ανακτάται, αυτή επιδίδεται στον υπόχρεο προς επιστροφή του αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45).

2. Μετά από την κοινοποίηση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης που συνιστά ανάκτηση, ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλει εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών το ποσό το οποίο έχει καταλογισθεί σε οποιαδήποτε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), προσκομίζοντας την απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης, καθώς και το σημείωμα κατάθεσης που τη συνοδεύει.

3. Η Δ.Ο.Υ. στην οποία έγινε η καταβολή γνωστοποιεί αμέσως την είσπραξη του οφειλόμενου ποσού στην Διεύθυνση Ελέγχου Δράσεων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΓΔΕΣΠ, καθώς και στην ΕΥΣΤΑ. Τις ανωτέρω Υπηρεσίες ενημερώνει και ο υπόχρεος με την προσκόμιση σε αυτές των παραστατικών που τεκμηριώνουν την καταβολή του οφειλόμενου ποσού.

4. Σε περίπτωση μη επιστροφής του χρηματικού ποσού εντός της προθεσμίας της παραγράφου 2, η διαδικασία βεβαίωσης του χρέους ολοκληρώνεται εντός εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης με τη σύνταξη του χρηματικού καταλόγου, από την υπηρεσία που εξέδωσε την απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού και με την αποστολή του στην αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) του υπόχρεου.

5. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης πληρωμής, το προς ανάκτηση ποσό επιβαρύνεται με νόμιμους τόκους υπερημερίας ή/και λοιπές προσαυξήσεις σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

6. Το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό βεβαιώνεται και εισπράττεται ως έσοδο του κρατικού προϋπολογισμού και κατατίθεται σε κατάλληλο λογαριασμό ιδίων εσόδων του ΠΔΕ που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδας, με αναγραφή του κατάλληλου Αναλυτικού Λογαριασμού Εσόδων (ΑΛΕ). Στον ίδιο λογαριασμό ιδίων εσόδων του ΠΔΕ κατατίθεται το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό όταν εισπράττεται εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας των δεκαπέντε ημερών (15) από τον υπόχρεο.

7. Σε περίπτωση μείωσης του Ορίου Πληρωμών, η Υπηρεσία Συντονισμού ενημερώνει συγκεντρωτικά τη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τα ποσά των δημοσιονομικών διορθώσεων του προηγούμενου έτους κατά αρμόδιο Υπουργείο/φορέα Χρηματοδότησης, ώστε να ληφθούν υπόψη κατά την κατάρτιση του ΠΔΕ του επόμενου έτους.

8. Σε συμμόρφωση με την απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης τροποποιείται, όπου απαιτείται, η απόφαση

Ένταξης του Έργου στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ως προς τα στοιχεία του επιλέξιμου προϋπολογισμού του έργου. Σε περίπτωση που η διόρθωση αφορά στο σύνολο των επιλέξιμων δαπανών του έργου και ορίζεται στην απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης διακοπή της χρηματοδότησης του έργου από το ΤΑΑ, εφαρμόζονται τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 4 της υπουργικής απόφασης ΣΔΕ.

Άρθρο 8

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 9 Μαΐου 2023

Ο Αναπληρωτής Υπουργός

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

